

ΚΑΘΡΙΝ ΓΚΑΟΥΤΣΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Η
Κενθήστρα
της Λιόρννης

ΩΚΕΑΝΟΣ

Η
ΚΕΝΤΗΣΤΡΑ
ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Για τον Τσάρλς

Σειρά: Ξένη Λογοτεχνία

Τίτλος πρωτοτύπου: The Embroiderer

Συγγραφέας: Kathryn Gauci

Μετάφραση: Όλγα Γκαρτζονίκα

Φιλολογική επιμέλεια: Νεφέλη Χαραλαμπίκου

Θεώρηση Δοκιμίων: Εύη Ζωγράφου

Σελιδοποίηση: ARCHETYPGRAPHICS – ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Εκπόνηση εξωφύλλου: Λίτση Σάπτενμανν/Αρχέτυπο

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, ή η απόδοση κατά παράφραση ή διασκευή του περιεχομένου του βιβλίου με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

Copyright © 2016 ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

& Kathryn Gauci

Σόλωνος 136, 106 77, Αθήνα

Τηλ.: 210 3829339 - 210 3803925, Φαξ: 210 3829659

e-mail: info@oceanosbooks.gr

www.oceanosbooks.gr

ISBN 978-618-5104-87-0

© 2016: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

ΚΑΘΡΙΝ ΓΚΑΟΥΤΣΙ

Η
Κεντήστρα
της Λιώρας

Μετάφραση: Όλγα Γκαρτζονίκα

«Έτσι, το έγκλημα τους δεν απέφερε καρπούς.
Η εκδίκηση είναι στείρα.
Μόνη της παράγει την τρομερή τροφή
που την τρέφει· η χαρά της είναι ο φόνος·
ο κορεσμός της είναι η απόγνωση».

Γουλιέλμος Τέλος (1804), του Φρίντριχ Σίλερ.

Περιεχόμενα

Ιστορικό σημείωμα	11
Πρόλογος: Χίος, 12 Απριλίου 1822	13
ΜΕΡΟΣ Ι: ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ	19
Κεφάλαιο 1: <i>Λονδίνο, Σεπτέμβριος 1972</i>	21
Κεφάλαιο 2: <i>Κωνσταντινούπολη, Άνοιξη 1909</i>	35
Κεφάλαιο 3: <i>Κωνσταντινούπολη, Άνοιξη 1912</i>	51
Κεφάλαιο 4: <i>Κωνσταντινούπολη, Άνοιξη 1912</i>	71
Κεφάλαιο 5: <i>Κωνσταντινούπολη, Σεπτέμβριος 1912</i>	81
Κεφάλαιο 6: <i>Κωνσταντινούπολη, Οκτώβριος 1912</i>	91
Κεφάλαιο 7: <i>Κωνσταντινούπολη, Φεβρουάριος 1913</i>	105
Κεφάλαιο 8: <i>Κωνσταντινούπολη, Άνοιξη 1913</i>	119
Κεφάλαιο 9: <i>Κωνσταντινούπολη, Καλοκαίρι 1913</i>	135
Κεφάλαιο 10: <i>Κωνσταντινούπολη, Καλοκαίρι 1914</i>	147
Κεφάλαιο 11: <i>Κωνσταντινούπολη, Καλοκαίρι 1916</i>	161
Κεφάλαιο 12: <i>Κωνσταντινούπολη, Χειμώνας 1916-1917</i>	175
Κεφάλαιο 13: <i>Κωνσταντινούπολη, Άνοιξη 1919</i>	191
Κεφάλαιο 14: <i>Κωνσταντινούπολη, 1920</i>	205
Κεφάλαιο 15: <i>Κωνσταντινούπολη, Αύγουστος 1921</i>	223
Κεφάλαιο 16: <i>Κωνσταντινούπολη, 1921</i>	239
ΜΕΡΟΣ 2: ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ	251
Κεφάλαιο 17: <i>Αθήνα, Σεπτέμβριος 1972</i>	253
Κεφάλαιο 18: <i>Σμύρνη, Ιούλιος 1922</i>	267
Κεφάλαιο 19: <i>Σμύρνη, Ιούλιος 1922</i>	279
Κεφάλαιο 20: <i>Σμύρνη, Πρώτη εβδομάδα του Σεπτεμβρίου 1922</i>	291
Κεφάλαιο 21: <i>Σμύρνη, δεύτερη εβδομάδα του Σεπτεμβρίου, 1922</i>	309

Κεφάλαιο 22:	<i>Σμύρνη, δεύτερη εβδομάδα του Σεπτεμβρίου, 1922</i>	325
Κεφάλαιο 23:	<i>Σμύρνη, δεύτερη εβδομάδα του Σεπτεμβρίου, 1922</i>	339
ΜΕΡΟΣ 3: ΕΠΙΒΙΩΣΗ		357
Κεφάλαιο 24:	<i>Αθήνα, Σεπτέμβριος 1972</i>	359
Κεφάλαιο 25:	<i>Αθήνα, Καλοκαίρι 1929</i>	375
Κεφάλαιο 26:	<i>Αθήνα 1932</i>	395
Κεφάλαιο 27:	<i>Αθήνα, Άνοιξη 1939</i>	411
Κεφάλαιο 28:	<i>Αθήνα, Νοέμβριος 1940</i>	423
Κεφάλαιο 29:	<i>Αθήνα, Χειμώνας 1941</i>	439
Κεφάλαιο 30:	<i>Αθήνα, Άνοιξη 1942</i>	459
Κεφάλαιο 31:	<i>Αθήνα, Καλοκαίρι 1942</i>	473
Κεφάλαιο 32:	<i>Αθήνα, Άνοιξη 1943</i>	493
Κεφάλαιο 33:	<i>Αθήνα, Άνοιξη 1944,</i>	505
Κεφάλαιο 34:	<i>Αθήνα, Αρχές καλοκαιριού 1944</i>	519
Κεφάλαιο 35:	<i>Αθήνα, Καλοκαίρι 1944</i>	533
ΜΕΡΟΣ 4: ΤΟ ΚΡΥΜΜΕΝΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ		547
Κεφάλαιο 36:	<i>Αθήνα, Σεπτέμβριος 1972</i>	549
Κεφάλαιο 37:	<i>Αθήνα, Σεπτέμβριος 1972</i>	559
Κεφάλαιο 38:	<i>Ιστανμπούλ 1972, μια εβδομάδα μετά</i>	571
Κεφάλαιο 39:	<i>Ιστανμπούλ, Οκτώβριος 1972</i>	587
Κεφάλαιο 40:	<i>Ιστανμπούλ, Οκτώβριος 1972</i>	605
Κεφάλαιο 41:	<i>Λονδίνο, Ιούνιος 1973</i>	649
Κεφάλαιο 42:	<i>Λονδίνο, Ιούλιος 1973</i>	661
ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ: <i>Το πιλάφι της Σεβκιέ</i>		671
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ		675
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ		677

Ιστορικό σημείωμα

Ενώσω τα βαριά σύννεφα του εθνικισμού συγκεντρώνονται επάνω από την Ευρώπη, στις 25 Μαρτίου 1821 ξεσπά η Ελληνική Επανάσταση στην Πελοπόννησο και τις Παραδουνάβιες ηγεμονίες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί κηρύσσουν πόλεμο ενάντια στους Οθωμανούς Τούρκους. Έναν μήνα αργότερα τα νησιά Σπέτσες, Ύδρα και Ψάρα διακηρύσσουν την ανεξαρτησία τους. Το νησί της Χίου, που απέχει έξι μόλις μίλια από την τουρκική ηπειρωτική χώρα, διστάζει.

Το πετράδι του στέμματος της αυτοκρατορίας, η Χίος, είναι το πλουσιότερο νησί της Μεσογείου και απολαμβάνει ασύγκριτη ελευθερία, που επέτρεψε στους εμπόρους και τους πλοιοκτήτες της να ευημερούν για αιώνες. Κατά τη διάρκεια του φθινοπώρου και του χειμώνα επικρατεί ησυχία μέχρι που ο Σαμιώτης επαναστάτης Λογοθέτης αποβιβάζει στρατό στο νησί. Παρακολουθώντας την εξέλιξη των γεγονότων από το σεράι του στην Κωνσταντινούπολη, ο Μεγαλοπρεπής Σουλτάνος Μαχμούτ Β΄ εξοργίζεται. Ο θυμός του τύραννου δεν έχει όρια και ζητάει να πάρει εκδίκηση.

Τον Απρίλιο του 1822 η Υψηλή Πύλη κηρύσσει ιερό πόλεμο ενάντια στους άπιστους χριστιανούς. Ο σουλτάνος στέλνει την Οθωμανική Αρμάδα με διοικητή τον ναύαρχο Καπετάνιο Καρά Αλή, μαζί με τέσσερεις χιλιάδες στρατιώτες. Επτά χιλιάδες άντρες επιπλέον αναχωρούν από τη Σμύρνη, στην τουρκική ηπειρωτική χώρα. Έχουν διαταγές να σφαγιάσουν όλους τους άντρες άνω των δώδεκα ετών, όλες τις γυναίκες άνω των σαράντα και όλα τα παιδιά κάτω των δύο ετών. Οι υπόλοιποι πρόκειται να πουληθούν στα σκλαβοπάζαρα της Κωνσταντινούπολης, του Καΐρου και της Τρίπολης.

Η Χίος τρέμει.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Χίος, 12 Απριλίου 1822

Το σκοτάδι πέφτει και στο τοπίο απλώνεται μια απόκοσμη σιωπή, που τη διακόπτουν μόνο τα τζίτζικια και η περιστασιακή κραυγή μιας κουκουβάγιας. Ο νυχτερινός ουρανός μοιάζει με θόλο όπου λαμπυρίζουν μυριάδες αστέρια· διαμάντια σε μαύρο βελούδο.

Δίνοντας αγώνα ενάντια στον χρόνο, δυο γυναίκες ανεβαίνουν τους λόφους ακολουθώντας αρχέγονα μονοπάτια που χάραξαν γαϊδουράκια, μονοπάτια που ελίσσονται ανάμεσα σε θαμνότοπους με μυρτιές, λόχμες, ροδοδάφνες και σπάρτα. Πρόκειται για μια κοπιαστική πορεία, γεμάτη κινδύνους, με μόνη ελπίδα να βρουν καταφύγιο σωτηρίας στη Νέα Μονή.

Σέρνοντας τα πόδια και πιάνοντας τη φουσκωμένη κοιλιά της, η νεαρή γυναίκα καταρρέει στο απαλό, ζεστό χώμα βογκώντας από τους πόνους. Η Ευφροσύνη σκύβει πάνω της και την προτρέπει να κάνει μια τελευταία προσπάθεια. Η ζωή τους κρέμεται από μια κλωστή. Είναι αδύνατον να γεννήσει εκεί, εκείνη τη στιγμή· είναι μόνες και οι Τούρκοι ζυγώνουν. Η Ευφροσύνη λύνει τη φαρδιά υφασμάτινη ζώνη της και βγάζει ένα ασημένιο φλασκί, αφήνοντας την τελευταία σταγόνα πολύτιμου νερού να στάξει στα αφυδατωμένα άλικα χείλη της γυναίκας. Παρ' όλη την ταλαιπωρία της, η Άρτεμις εξακολουθεί να είναι για εκείνη το ωραιότερο πλάσμα του κόσμου. Με το άψογο,

οβάλ πρόσωπο και την εξάισια αλαβάστρινη επιδερμίδα, στο φως του φεγγαριού μοιάζει με θεά. Κάνοντας μια προσευχή στην Παρθένο να προστατέψει το γάλα της μάννας, η Ευφροσύνη κόβει τα μουλιασμένα φύλλα ενός παχύφυτου, ανοίγει το λεπτεπίλεπτο μεταξωτό κορσάζ και τρίβει απαλά τα μαλακά στήθη της Άρτεμιδος, στήθη βαριά από το γάλα, μέχρι που τα φύλλα απελευθερώνουν τις φαρμακευτικές τους ιδιότητες. Το μωρό κλοτσάει δυνατά μέσα στην κοιλιά της.

«Όχι τώρα, παιδί μου, όχι τώρα», ψιθυρίζει η Ευφροσύνη, χαϊδεύοντας απαλά με τα ρυτιδιασμένα, οστεώδη δάχτυλά της τις μπούκλες των πλούσιων, κατάμαυρων μαλλιών της Άρτεμιδος και σκουπίζοντας τον ιδρώτα από το μέτωπό της.

Ένα υπέροχο ασημένιο φεγγάρι κρέμεται επάνω από τα Στενά της Χίου και η θάλασσα λαμπυρίζει σαν αργυρός καθρέφτης. Ο τουρκικός στόλος είναι αραγμένος στο λιμάνι και στον ορίζοντα ξεπροβάλλει η μαύρη σκιά της τουρκικής ηπειρωτικής χώρας. Επάνω από την πόλη της Χίου δεσπόζουν κόκκινες και κίτρινες λάμπεις και μια λεπτή στήλη καπνού υψώνεται στον ουρανό. Ένας γκιώνης πετάει ορμητικά από πάνω τους χτυπώντας τα φτερά του και χάνεται στις σκιές.

«Κοίτα, Άρτεμη», φωνάζει η Ευφροσύνη. «Ο αγγελιοφόρος της θεάς Αθηνάς είναι καλός οiwνός».

Η Άρτεμις χαμογελάει βεβιασμένα. Η λάμπη των ματιών της, που έχουν το χρώμα του αμέθυστου, γίνεται εντονότερη.

«Δεν είναι στη μοίρα του παιδιού να γεννηθεί εδώ πέρα», προσθέτει η Ευφροσύνη. «Θυμήσου· η θαυμαστή εικόνα της Παρθένου βρέθηκε κρεμασμένη σε μια μυρτιά εδώ κοντά. Αυτή είναι που θα μας οδηγήσει σε ασφαλές μέρος».

Οι δυο γυναίκες συνεχίζουν σιωπηλά και κοπιαστικά ώσπου, φτάνοντας στο φρύδι του λόφου, διακρίνουν το μοναστήρι, φωλιασμένο στα κυπαρίσσια και προστατευμένο από τον έξω κόσμο. Καθώς πλησιάζουν, ακούνε αμυδρά ένα βουητό. Σταδιακά ο ήχος δυναμώνει και αναγνωρίζουν τον σπαραξικάρδιο ήχο των θρήνων. Οι μεγάλες, ξύλινες πύλες ανοίγουν για να αποκαλύψουν ένα θέαμα τρομερής ανθρώπινης δυστυχίας. Γυναίκες, που βρίσκονται στα όρια της παραφροσύνης από τον τρόμο, ουρλιάζουν κλαίγοντας απεγνωσμένα παιδιά πιάνονται από τα φουστάνια των μοναχών τους, τρέμοντας σύγκορμα από φόβο. Ένας μοναχός βοηθάει την Άρτεμιδα να διασχίσει το πλακόστρωτο, παραμερίζοντας τα απελπισμένα πλήθη. Μέσα στα τείχη του μεγάλου αυτού βυζαντινού μοναστηριού συνωστιζόνταν δύο χιλιάδες ψυχές ελπίζοντας σε κάποια σωτηρία.

«Προσευχηθείτε», φώναζαν. «Προσευχηθείτε στην Παρθένο».

Βρίσκοντας χώρο στην εκκλησία, η Ευφροσύνη απλώνει το μάλλινο πανωφόρι της επάνω στο παμπάλαιο μαρμάρινο δάπεδο για να ετοιμάσει τον τόπο της γέννας. Η Άρτεμις σωριάζεται στα γόνατα καθώς ο μοναχός την βοηθάει να ξαπλώσει και την ευλογεί σταυρώνοντάς τη στο μέτωπο. Μην έχοντας άλλα περιθώρια, κάτω από τους μεγαλοπρεπείς θόλους του ενδεκάτου αιώνα, που αστραφτοκοπούσαν από τα χρυσά μωσαϊκά, γεννήθηκε το παιδί. Ο Χριστός Παντοκράτορας και οι άγιοι του πνευματικού κόσμου κοιτάζουν από ψηλά τη γυναίκα και το μωρό. Η Άρτεμις στρέφει το βλέμμα προς την Παρθένο με το λαμπερό θαλασσί μανδύα της, ενόσω η Ευφροσύνη τυλίγει το βρέφος με το ζεστό σάλι της και της το δίνει.

«Είδες, Άρτεμις;» της λέει. «Δεν ήταν της μοίρας της να γεννηθεί σε μια λοφοπλαγιά. Κοίτα ψηλά. Γεννήθηκε μια τέτοια θλιβερή στιγμή, με όλους τους άγιους της Χριστιανοσύνης να το κοιτάζουν από ψηλά· πρόκειται για θαύμα. Ο Θεός θα το προστατέψει».

Η πόρτα της εκκλησίας ανοίγει διάπλατα. «Ήρθαν! Ήρθαν οι Τούρκοι», φωνάζει μια γυναίκα.

Ο φόβος και ο πανικός εξαπλώνεται στους πάντες. Μια γυναίκα με δυο μικρά παιδιά, που στέκονται ζωομένα στον τοίχο, λιποθυμά αφήνοντας τα μικρά της να φωνάζουν αβοήθητα. Οι μοναχοί πιάνουν τα όπλα.

«Κουράγιο, τέκνα, κουράγιο» φωνάζουν τρέχοντας προς την πύλη.

Η Άρτεμις αρπάζεται από το χέρι της Ευφροσύνης. «Πάρε το παιδί και κοίτα να γλυτώσεις όσο υπάρχει ακόμη καιρός».

Η Ευφροσύνη την κοιτάζει έντρομη. Πώς είναι δυνατόν, να την αφήσει εκεί μόνη, μπροστά σε έναν τόσο φρικτό θάνατο; Από μικρό παιδί την είδε να μεγαλώνει και να γίνεται η ομορφότερη γυναίκα της Χίου. Χρωστούσε τη ζωή της στην οικογένειά της. Ο πατέρας της Άρτεμιδας την έσωσε από ένα σκλαβοπάζαρο, ετούτη η οικογένεια ήταν ό,τι της είχε απομείνει στον κόσμο. Η δική της οικογένεια χάθηκε από τους Τούρκους, ως αντίποινα για την επίθεση Ελλήνων υπέρμαχων της ελευθερίας σε ένα τουρκικό χωριό. Της ήταν αδιανόητο να φύγει.

«Ευφροσύνη», την ικετεύει η Άρτεμις, «σε εκλιπαρώ. Είμαι πολύ αδύναμη για να κουνήσω. Το τέλος μου πλησιάζει, αλλά αυτή πρέπει να ζήσει. Είπες ότι είναι παιδί της μοίρας. Στο χέρι σου είναι να σωθεί».

Η Άρτεμις λύνει το κεντητό, μεταξωτό μαντήλι από τα μαλλιά της και τυλίγει προστατευτικά με αυτό το μικρό δέμα. Βγάζει το μονάκριβο μενταγιόν από τον λαιμό της,

το φιλά και το περνά από το κεφάλι του βρέφους, κρύβοντάς το μέσα στις μεταξωτές πτυχές του υφάσματος.

«Φύγε. Τρέξε όσο γρηγορότερα μπορείς· μην κοιτάξεις πίσω. Κι ο Θεός μαζί σου».

Η Ευφροσύνη, κρατώντας το παιδί στην αγκαλιά της και πνιγμένη από τα δάκρια, τρέχει προς την πόρτα. Παρακούοντας την επιθυμία της Άρτεμιδας, στρέφεται για να ρίξει ένα τελευταίο βλέμμα. Η Άρτεμις μοιάζει να ψάχνει κάτι κρυμμένο στα ρούχα της. Αντιλαμβάνεται το βλέμμα της Ευφροσύνης.

«Τρέξε όσο είναι καιρός», την παροτρύνει.

Η Ευφροσύνη τρέχει όσο τη βαστάνε τα κουρασμένα πόδια της. Καταφέρει να φτάσει στην άκρη του μοναστηριού με τυφλή αποφασιστικότητα. Πίσω από τα κελιά των μοναχών βρίσκεται μια στενή πέτρινη σκάλα που οδηγεί στην κορυφή του εξωτερικού τείχους. Πίσω της εκτυλίσσονται σκηνές από την κόλαση του Δάντη. Τα ουρλιαχτά της σφαγής αντηχούνε στα αυτιά της και ο κρότος των πυροβολισμών δυναμώνει. Μόλις φτάνει στο χείλος του τείχους, η Ευφροσύνη δένει με το ζωνάρι της το μικροσκοπικό μπόγο. Τον χαμηλώνει προσεκτικά από την έξω πλευρά του τείχους, μέχρι που ακουμπάει απαλά σε έναν απαλό θάμνο άγριου θυμαριού, που βρίσκεται μισοκρυμμένος στο φύλλωμα μιας αγριosuκιάς και αφήνει την άκρη του ζωναριού να πέσει. Μόλις γυρίζει, παγώνει σύγκορμη. Στη βάση της σκάλας στέκεται ένας Τούρκος, με το γιαταγάνι στο ένα χέρι και τη χατζάρα στο άλλο. Η Ευφροσύνη τρέχει στην άκρη του οχυρού, μέχρι που δεν την βαστάνε πια τα πόδια της. Γέρνει στο τείχος και στρέφει πίσω το κεφάλι. Ο Τούρκος, με πρόσωπο και ρούχα να στάζουν αίμα, γελάει. Εκείνη τον φτύνει κατάμουτρα με αψηφισιά.

«Ο διάολος να σε πάρει», τον καταριέται.

Εκείνος υψώνει θυμωμένος τη ματωμένη χατζάρα του από πάνω της αλλά, ανυπότακτη μέχρι τέλους, ο Ευφροσύνη πηδάει από τα τείχη του μοναστηριού και καταλήγει νεκρή στα βράχια.

Οι λίγες ψυχές που απέμειναν ταμπουρώνονται στην εκκλησία. Τελικά οι πόρτες ανοίγουν διάπλατα και οι Τούρκοι, μη δείχνοντας κανένα έλεος, σφάζουν τους πάντες, εκτός από τις νέες γυναίκες που προορίζονται για τα σκλαβοπάζαρα. Στο επίκεντρο της εκκλησίας, κάτω από τον Χριστό Παντοκράτορα, είναι ξαπλωμένη η Άρτεμις, σαν κοιμισμένη, με ένα ύφασμα να καλύπτει το σώμα της. Ένας Τούρκος αξιωματούχος περνάει από πάνω της και, καταμεσής σε τούτο τον όλεθρο, κοντοστέκεται με κομμένη την ανάσα μπροστά στην ομορφιά της.

«*Korkma kadin! Sen benimsin!* Μη φοβάσαι! Είσαι δική μου!» της λέει με λάγνο βλέμμα τραβώντας το ύφασμα για να αποκαλύψει τα ματωμένα ρούχα της. Σαν την Ευφροσύνη, η Άρτεμις τους πρόλαβε πριν τη θανατώσουν. Είχε βυθίσει το σιλέτο με την λαβή από νεφρίτη, που της είχε δώσει κάποτε για προστασία ο Γιασίμ Αλή, στην καρδιά της.

Την επόμενη μέρα, την ώρα που ο ήλιος υψώνεται στον ουρανό, ο ήχος οπλών που καλπάζουν στο θαμνότοπο δυναμώνει σιγά σιγά. Ένα καστανοκόκκινο φαρί πλησιάζει τη λόχη της αγριοσυκιάς. Ο καρβαλάρης είναι επιδέξιος. Μέσα σε μια στιγμή ανεβάζει το μικρό μπόγο στη σέλα του και ξεμακραίνει προς τα δένδρα. Μια πολύχρωμη πεταλούδα φτερουγίζει επάνω από το χώμα που βρέθηκε ξαπλωμένο το βρέφος. Εκεί κοντά, κατακόκκινες άγριες τουλίπες ξεδιπλώνουν τα πέταλά τους στον πρωινό ήλιο και μια σιωπηλή γαλήνη απλώνεται επάνω από το μοναστήρι.

ΜΕΡΟΣ 1

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Λονδίνο, Σεπτέμβριος 1972

Από όταν εγκαινιάστηκε δέκα χρόνια πριν, η Γκαλερί Νάιτςμπριτζ είχε φιλοξενήσει μια σειρά επιτυχημένων εκθέσεων. Κρίνοντας από το ενδιαφέρον του κοινού, η τελευταία έκθεση σπάνιων βυζαντινών εικόνων του 14ου αιώνα υποσχόταν να είναι η καλύτερη μέχρι τώρα. Έχοντας να φροντίσει ένα σωρό λεπτομέρειες της τελευταίας στιγμής, η Ελένη ήταν ιδιαίτερος πολυάσχολη τις εβδομάδες που πέρασαν και ένιωθε εξαντλημένη. Κοίταξε το ρολόι της. Είχε πάει σχεδόν δέκα και μισή. Βεβαιώθηκε ότι όλα ήταν εντάξει με τα δελτία τύπου που θα αποστέλλονταν την επόμενη μέρα, καληνύχτισε τους συνάδελφούς της και ξεκίνησε για το σπίτι της.

Νωρίτερα το βράδυ εκείνο, είχε ρίξει δυνατή βροχή. Αντί να πάρει το λεωφορείο ως συνήθως, προτίμησε να περπατήσει στο βρεγμένο πεζοδρόμιο από το Νάιτςμπριτζ μέχρι το Μπέιζγουοτερ, για να καθαρίσει το μυαλό της. Τον τελευταίο καιρό δυσκολευόταν να σταματήσει να σκέφτεται τη δουλειά· την είχε απορροφήσει πλήρως. Ο δρόμος της περνούσε δίπλα από την ελληνορθόδοξη εκκλησία της Αγίας Σοφίας. Γνώριζε καλά την εκκλησία, αφού την είχε επισκεφθεί πολλές φορές με τον πατέρα της – συνήθως Χριστούγεννα ή Πάσχα. Ύστερα από τον θάνατό του σπάνια έμπαινε μέσα. Για κάποιον περίεργο

λόγο, εκείνη τη νύχτα ένιωσε μια έντονη παρόρμηση να μπει.

Τυλιγμένες στο βαρύ άρωμα του θυμιάματος και στη λάμψη του στιλβωμένου μετάλλου, αγνοώντας την παρουσία των γύρω τους, μερικές γυναίκες κάθονταν γονατιστές μπροστά στα εικονίσματα, αγγίζοντας και φιλώντας τα, ψέλλοντας και κάνοντας τον σταυρό τους. Δεν ήταν τα ανεκτίμητης αξίας εικονίσματα της γκαλερί που θα αποκαλύπτονταν την επομένη στο κοινό, παρ' όλα αυτά υπηρετούσαν τον ίδιο σκοπό· να προσφέρουν παρηγοριά, ελπίδα και συγχώρεση στους πιστούς, όπως έκαναν αιώνες πριν.

Η Ελένη πήρε ένα λεπτό, λευκό κερί από τη χρυσή κηροθήκη, το άναψε και το έμπηξε στην άμμο, δίπλα στα άλλα. Έκανε γαλήνια τον σταυρό της, ενώ σκεφτόταν τη μητέρα της.

Μόλις έφτασε στο σπίτι, χτύπησε το τηλέφωνο. Θεωρώντας ότι ήταν από την γκαλερί, σήκωσε το ακουστικό. Αναρωτιόταν τί πρόβλημα προέκυψε, ώστε να της τηλεφωνήσουν τόσο αργά τη νύχτα. Με σπαστά αγγλικά και εμφανώς ταραγμένη, η γυναίκα στην άλλη άκρη της γραμμής συστήθηκε ως Χρυσούλα, εδώ και χρόνια υπηρέτρια και φίλη της Μαρίας, της θείας της Ελένης.

«Να με συμπαθάς που σου τηλεφωνώ τόσο αργά, Ελένη, αλλά έχω άσχημα νέα. Η θεία σου, η Μαρία, είναι βαριά άρρωστη. Ο γιατρός της δίνει ελάχιστες ημέρες ζωής και θέλει οπωσδήποτε να σε δει. Μπορείς να ταξιδέψεις στην Αθήνα όσο το δυνατόν γρηγορότερα;»

«Δεν είναι εύκολο», αποκριθηκε η Ελένη. «Έχω κάτι πολύ σημαντικό...»

«Ελένη, σε θερμοπαρακαλώ. Σε ικετεύω. Σε ζητάει». Η φωνή της Χρυσούλας φανέρωνε πόσο επείγουσα

ήταν η παράκλησή της. Άρχισε να κλαίει. «Μόνο η παρουσία σου θα την ανακουφίσει και θα της επιτρέψει να πεθάνει γαλήνια».

Η Ελένη ένιωσε ένα ρίγος στη ραχοκοκκαλιά· ελάχιστα πράγματα γνώριζε για την αδερφή της μητέρας της. Πέρασαν χρόνια από τότε που τους επισκέφθηκε στο Λονδίνο και, ούτως ή άλλως, έμεινε για λίγες μόνο ημέρες. Ύστερα από αυτό, δεν ξανάκουσαν νέα της. Γιατί θεωρούσε αναγκαίο να τη δει μετά από τόσον καιρό; Όποια και αν ήταν η αιτία, η Ελένη ένιωσε να την πνίγει μια ανησυχία που αρνούνταν να καταλαγιάσει και άθελά της απάντησε: «Εντάξει, Χρυσούλα. Πες στη θεία Μαρία ότι θα έρθω εκεί όσο πιο γρήγορα μπορώ».

Σερβίροντας στον εαυτό της ένα δυνατό ποτό για να καλμάρει τα νεύρα της, πήρε στα χέρια μια ασπρόμαυρη φωτογραφία από το ράφι του τζακιού. Δεν γνώρισε ποτέ τη μητέρα της, παρ' όλα αυτά η νεαρή γυναίκα, που καθόταν στα σκαλοπάτια του Παρθενώνα περνώντας το χέρι ανάμεσα στα λαμπερά, μαύρα μαλλιά της και χαμογελώντας στον φωτογραφικό φακό, δεν της ήταν άγνωστη. Στην πραγματικότητα, η Ελένη ένιωθε απέραντη τρυφερότητα για τη γυναίκα που ήθελε να πιστεύει ότι την παρακολουθούσε από το ράφι του τζακιού όλα αυτά τα χρόνια· τη γυναίκα στην οποία μιλούσε με τέτοια άνεση, θαρρείς και στεκόταν δίπλα της. Εδώ και χρόνια η Ελένη λαχταρούσε να ταξιδέψει στην Ελλάδα και να γνωρίσει την πατρίδα της μητέρας της. Ένιωσε κάτι να αναδεύεται βαθιά μέσα της. Η στιγμή ήταν ακατάλληλη, αλλά η λειτουργία της γκαλερί μπορούσε να συνεχιστεί και χωρίς την παρουσία της για λίγο καιρό. Ένιωσε μια ανεξήγητη παρόρμηση να μάθει περισσότερα.

Ήταν Απρίλης του 1822, όταν άρχισε η φοβερή σφαγή της Χίου... Στο μοναστήρι της Νέας Μονής Χίου, μια αποφράδα ημέρα εκείνου του μηνός, μια Χιώτισσα μυθικής ομορφιάς γεννά ένα παιδί που θα σωθεί σαν από θαύμα από την τρομερή σφαγή.

Στις δεκαετίες που θα κυλήσουν, η σκληρή αναμέτρηση μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων, ο τιτάνιος αγώνας των πρώτων να απελευθερωθούν από τον τυραννικό οθωμανικό ζυγό, συνεχίζεται χωρίς σταματημό, μέχρι την εκστρατεία των Ελλήνων και την εισβολή του ελληνικού στρατού στη Μικρά Ασία το 1919.

Η Δήμητρα Λαμαρτέν, μια κόρη της Σμύρνης, έχει αποκτήσει φήμη και περιουσία ως η επίσημη κεντήστρα της υψηλής οθωμανικής κοινωνίας. Στην εγγονή της τη Σοφία θα μεταδώσει την άριστη τέχνη της κι εκείνη θα συνεχίσει την παράδοση με ακόμη μεγαλύτερη επιτυχία, ώς τη στιγμή που θα δει τον κόσμο της να καταρρέει με το ξέσπασμα των Βαλκανικών Πολέμων, το 1912-13.

Το 1922 η Σοφία θα ξεκινήσει μια καινούργια ζωή στην Αθήνα, αλλά η ανάμνηση μιας ολέθριας προφητείας που δόθηκε κάποτε στη γιαγιά της για ένα κορίτσι με κόκκινα, σαν τη φωτιά, μαλλιά, την κατατρώχει με τρομαχτικές συνέπειες...

Πολλά χρόνια αργότερα, το 1972, η Ελένη Στίφενσον πηγαίνει να επισκεφθεί την ετοιμοθάνατη θεία της στην Αθήνα. Εκεί θα ακούσει μια ιστορία που θα ανατρέψει τον κόσμο της... Θα της αποκαλύψει την τραγική αλήθεια πίσω από το άγνωστο παρελθόν της οικογένειάς της...

ΩΚ 175

ΩΚΕΑΝΟΣ

Σόλωνος 136, 106 77 Αθήνα
Τηλ.: 210 3829339 - 210 3803925
www.oceanosbooks.gr

ISBN: 978-618-5104-87-0

9 786185 104870